

STÁTNÍ ZÁVĚREČNÉ ZKOUŠKY

Studijní program: Výchova ke zdraví se zaměřením na vzdělávání

Varianta: maior/minor

Institucionální akreditace

V rámci studijního programu Výchova ke zdraví se zaměřením na vzdělávání sestává SZZ ze tří stěžejních částí, a to (v případě varianty VZ minor z jedné části, a to z části číslo II):

- I. Obhajoba bakalářské práce – **maior**
- II. Zkouška z odborného základu a didaktiky výchovy ke zdraví – **maior/minor**
- III. Zkouška z pedagogiky a základů psychologie – **maior**

Po vykonání bakalářských zkoušek z obou studijních programů v rámci tzv. sdruženého studijního programu a obhájení bakalářské práce získává absolvent akademický titul BAKALÁŘ, ve zkratce Bc., uváděné před jménem.

I. Obhajoba bakalářské práce – maior

V rámci přípravy, zpracování a obhajoby bakalářské práce získá student hlubší znalosti a kompetence z oblasti základů badatelské práce. Prokáže schopnost samostatně odborně pracovat na zadaném tématu pod vedením školitele. Obhájená práce musí splňovat veškeré obsahové i formální náležitosti, které se očekávají od odborné práce tohoto typu. Musí vycházet ze soudobého stavu vědeckého poznání, výzkumu a vývoje a souvisí s vědecko-výzkumným zaměřením vedoucího práce. Na odevzdanou bakalářskou práci je vypracován jeden odborný posudek, a to posudek oponenta (na Katedře antropologie a zdravotní vědy vypracovává posudek i vedoucí BP). Bakalářská práce i posudek jsou zveřejněny v příslušné univerzitní databázi, a dále práce projde kontrolou plagiátorství v rámci systému Theses.cz, který je plně integrován v rámci informačního systému studia STAG.

V rámci vlastního průběhu obhajoby BP student představí koncept BP (je možno BP přinést v tištěné podobě), motivaci pro její realizaci, stěžejní cíle BP, strukturu BP, hlavní teoretické vstupy, metodologii práce, zásadní výsledky a závěry BP. Poté je student vyzván k reakci na posudek oponenta BP (event. vedoucího BP) a v rámci rozpravy student odpovídá na doplňující otázky zkušební komise.

K obhajobě BP je možno, aby si student připravil podklady v písemné podobě, případně vyhotovil doplňující podklady, jejichž návrh (požadavek) se objeví v odborných posudcích.

II. Zkouška z odborného základu a didaktiky výchovy ke zdraví – maior/minor

Součástí zkoušky jsou otázky ze čtyř tematických oblastí:

1. Okruh disciplín biologických a zdravotních.
2. Okruh disciplín výchovy ke zdraví a zdravého životního stylu
3. Okruh disciplín psycho-sociálních
4. Okruh disciplín didaktiky výchovy ke zdraví

Jednotlivé tematické okruhy zahrnují 25 zkušebních otázek s rozpracovanými subotázkami (celkem tedy 100 zkušebních otázek). Při bakalářské zkoušce si student losuje z každého tematického okruhu vždy 1 zkušební otázku, celkem tedy 4 zkušební otázky.

U státní závěrečné zkoušky Výchova ke zdraví musí student prokázat odborné vědomosti a také schopnost analytické rozvahy a globální pohled v rámci celého komplexu dílčích oborových disciplín, kterými prošel v průběhu studia a vstupních disciplín do oborové didaktiky.

Výchova ke zdraví se zaměřením na vzdělávání
Státní závěrečná zkouška z **odborného základu a didaktiky výchovy ke zdraví**

INSTITUCIONÁLNÍ AKREDITACE

OKRUH DISCIPLÍN VÝCHOVY KE ZDRAVÍ

1. Zdraví

Definice, vývoj definic zdraví, modely zdraví, zdraví v holistickém pojetí. Jednotlivé bio-psycho-sociální a spirituální složky zdraví. Determinanty zdraví: vnitřní a vnější faktory.

2. Nemoc

Definice nemoci, diagnostika, diagnóza, symptom, syndrom, etiologie, patogeneze. Reakce organismu na zátěž, formy a průběh nemoci. Charakteristika a příklady infekčních, autoimunitních, degenerativních, civilizačních aj. onemocnění.

3. Životní styl ve vztahu ke zdraví

Životní styl a faktory, které ho ovlivňují. Rizikové oblasti životního stylu, syndrom rizikového chování. Aktivní přístup v péči o zdraví. Prevence v jednotlivých oblastech životního stylu: primární, sekundární a terciární.

4. Organizace a programy podporující zdraví

Světová zdravotnická organizace – princip, fungování, řízení. Státní správa ochrany veřejného zdraví: orgány ochrany veřejného zdraví, legislativa. Programy podporující zdraví: Zdraví 21, Zdraví 2020, Zdraví 2030; Škola podporující zdraví – Zdravá škola, Zdravé město, Zdravý region: principy a její filozofie, základní pravidla; příklady preventivních programů a programů podporujících zdraví na školách.

5. Hygienické požadavky na prostředí školy

Materiální vybavení školy – kapacita, umístění školy, budova školy, kmenové učebny, školní nábytek, sociální zařízení. Mikroklima školy – vytápění, větrání, osvětlení, ochrana před hlukem.

6. Hygiena učení a vyučovacího procesu

Režim dne školních dětí. Biologické rytmy – respektování denních, týdenních a ročních biorytmů. Školní práce a její podmínky. Únava a přetěžování žáků, psychogenní stresy.

7. Aktuální výživová doporučení, zásady zdravé výživy

Výživová doporučení pro obyvatele ČR. Stravovací režim. Význam a práce s potravinovou pyramidou. Funkční potraviny, preventivní výživa – probiotika, prebiotika, fytoestrogeny, rostlinné fenoly aj. Indikace doplňků stravy. Přítomnost aditiv v potravinách.

8. Výživové nároky současné populace s ohledem na kvalitativní hodnotu stravy

Klasifikace makroživin – sacharidy, proteiny, lipidy; jejich složení, členění, metabolismus, zdroje v potravě, denní doporučené dávky, význam pro organismus, projevy nedostatku či nadbytku v organismu.

9. Úloha mikronutrientů a vody ve výživě člověka

Vitamíny a minerální látky – klasifikace, vstřebávání, denní doporučené dávky, zdroj v potravě, význam v organismu, projevy nedostatku či nadbytku; význam vody v organismu, hydratace a dehydratace organismu, pitný režim, klasifikace nápojů.

10. Kvantitativní aspekty výživy

Regulace příjmu potravy. Energetická potřeba organismu, bazální metabolismus. Hodnocení stavu výživy. Snížený příjem potravy s dopadem na zdravotní stav – hladovění, mentální anorexie; záchvatovité přejídání – mentální bulimie; nadměrný příjem potravy s dopadem na zdravotní stav – nadměrná hmotnost a obezita.

11. Fyziologické aspekty reprodukčního zdraví

Menstruační a ovulační cyklus ženy. Poruchy menstruačního cyklu. Intimní a menstruační hygiena ženy, intimní hygiena muže. Faktory ovlivňující a ohrožující reprodukční zdraví ženy a muže. Problematika neplodnosti.

12. Metody plánování rodičovství

Prevence nechtěného těhotenství – metody a formy přirozené antikoncepce, metody a formy umělé antikoncepce: bariérová, chemická, hormonální, chirurgická. Antikoncepce vhodná pro dospívající. Možnosti řešení nechtěného těhotenství – legislativa interrupcí.

13. Zdravotní dopady rizikového sexuálního chování

Nákaza pohlavně přenosnou chorobou: definice, vybraná onemocnění – syphilis, gonorrhoea, trichomonázy, chlamydie, infekce HPV, hepatitida B, C, HIV/AIDS, aj. Původce onemocnění, inkubační doba, symptomatologie, terapie, prevence. Programy a instituce v boji proti STD.

14. Sexuální chování

Vývoj sexuálního chování, problematika monogamie a polygamie. Faktory ovlivňující volbu partnera. Rizikové sexuální chování – příčiny, projevy, důsledky. Sexuální zneužívání a týrání. Promiskuita a prostituce, pornografie.

15. Problematika závislostního chování

Vymezení sociálního selhání, příklady. Problematika závislosti na návykových látkách, rizikové skupiny a rizikové chování. Faktory vzniku závislosti. Rizikové a protektivní faktory rodiny. Teorie vzniku závislostí. Znaky závislosti. Typy závislosti.

16. Prevence závislostí ve společnosti

Vymezení sociální prevence. Primární prevence, cílová skupina, typy. Prevence v rámci MŠMT. Preventivní programy ve školách. Charakteristika sekundární prevence. Charakteristika terciární prevence. Příklady preventivních programů. Přístupy k prevenci a kontrole zneužívání návykových látek ve světě.

17. Závislost na škodlivém užívání nealkoholových drog

Charakteristika návykové látky. Rizikové skupiny. Historie nealkoholových drog. Typy nealkoholových drog. Motivace k užívání drog. Fáze vývoje drogové závislosti. Klasifikace drogových závislostí. Obecná a společná rizika užívání drog. Léčba závislosti.

18. Závislost na škodlivém užívání alkoholu

Charakteristika závislosti na alkoholu, spouštěcí faktory. Typy a stadia závislosti na alkoholu. Typologie osob užívajících alkohol. Sociální patologie spojené s alkoholismem. Zdravotní rizika spojená s alkoholismem, FAS. Otrava alkoholem, typy. Formy léčby alkoholismu.

19. Koncepce protidrogové politiky, sociální práce se závislými osobami

Protidrogová politika ČR. Činnost: školního metodika prevence, kurátora pro mládež, sociálního asistenta, protidrogového koordinátora. Práce se závislými osobami v rámci nestátního sektoru. Nízkoprahová zařízení. Terénní sociální práce. Podstata Harm reduction.

20. Problematika závislosti na skupině, osobě, ideologii

Vymezení náboženských institucí, problematika sekt. Typologie sekt. Specifické znaky sekt. Motivy pro vstup do skupiny, sekty. Techniky náboru do sekt. Ohrožené skupiny. Přehled soudobých sekt. Příklady alternativních náboženství. Metody mentální manipulace.

21. Závislostní chování – kofeinismus a nikotinismus

Typy nadužívání kofeinu. Symptomy kofeinismu. Zdravotní dopady kofeinismu. Závislost na nikotinu. Druhy tabákových výrobků. Typy kouřících osob. Aktivní a pasivní kouření. Ochrana dětí a mládeže před kuřáctvím. Rizika nikotinismu. Vliv kouření na zdraví člověka.

22. Závislostní chování – patologické hráčství, workoholismus, závislost na vzhledu

Charakteristika patologického hráčství. Společensky tolerované hazardní hry. Příčiny hazardního hráčství. Typologie hazardních hráčů. Kritéria diagnózy patologického hráčství. Stadia rozvoje patologického hráčství. Pomoc při léčbě, svépomocné skupiny. Netolismus. Znaky a stadia závislosti na práci. Typologie osob závislých na práci. Zdravotní rizika a sociální dopady workoholismu. Závislost na dokonalém vzhledu.

23. Význam správného držení těla a metody hodnocení držení těla, příčiny vzniku nesprávného držení těla a charakteristika nejčastějších druhů oslabení držení těla

Biomechanické hledisko, společné hlavní znaky správného držení těla, zásady správného držení těla, význam správného držení těla, metody hodnocení držení těla. Vnitřní a vnější příčiny vzniku vadného držení těla. Svaly posturální a fázické. Svalové dysbalance. Ochablé držení těla, zvětšená hrudní kyfóza, zvětšená bederní lordóza, plochá záda, skoliotické držení těla. Poruchy klenby nožní.

24. Podstata dopravní výchovy

Charakteristika zákona č. 361/2000 Sb. Zákon o silničním provozu. Dopravní nehody a jejich příčiny. Prevence dopravních nehod. Technické podmínky ovlivňující dopravu. Prvky zlepšující bezpečnost v silničním provozu. Dopravní výchova v kontextu výchovně vzdělávacího procesu. Povinnosti pedagoga při pohybu žáků po veřejných komunikacích.

25. Faktory ovlivňující chování v provozu na pozemních komunikacích

Vymezení problematiky dopravní výchovy. Psychologické a somatologické aspekty dětí v dopravní výchově. Příčiny nesprávného chování a jednání účastníků silničního provozu. Pozornost účastníků provozu (řidič, chodec, cyklista). Organizace dopravně výchovných akcí.

Výchova ke zdraví se zaměřením na vzdělávání

Státní závěrečná zkouška z odborného základu a didaktiky výchovy ke zdraví

INSTITUCIONÁLNÍ AKREDITACE

OKRUH BIOLOGICKÝCH A ZDRAVĚDNÝCH DISCIPLÍN

1. Rozdělení lidského věku.

Periodizace lidského života; charakteristika prenatalního období – gametogeneze, oplození, vývoj zárodku a plodu během jednotlivých měsíců těhotenství, donošený a zralý plod, působení teratogenních faktorů.

2. Bio-psycho-sociální aspekty v těhotenství

Diagnostika a známky těhotenství. Změny v organismu těhotné ženy. Fyziologická gravidita. Rizikové a patologické těhotenství. Systém péče o těhotnou ženu, prenatalní poradny, životní styl v těhotenství. Předporodní příprava, příprava rodičů na příchod dítěte, těhotenské kurzy.

3. Porod ve 21. století

Délka těhotenství, termín porodu, možnosti ukončení těhotenství, porodní plán. Fyziologický porod – 1. až 4. doba porodní, princip přirozeného porodu, alternativní polohy při porodu, porod podle Leboyera. Rizikové a patologické porody, operativní porody.

4. Bio-psycho-sociální aspekty ženy v šestinedělí

Hormonální, funkční a morfologické změny v organismu ženy po porodu. Laktace – význam, složení mléka, technika kojení, frekvence, kontraindikace, pomůcky. Poporodní blues. Poporodní deprese, laktační psychóza. Životní styl po porodu – výživa, pohybová aktivita, sexuální život, návykové látky, hygiena, psychohygiena.

5. Charakteristika somatického vývoje jedince v období prvního dětství

Novorozenecké, kojenecké, a batolivé období, období předškolního věku, školní zralost.

6. Péče o dítě

Péče o novorozence – bezprostředně po porodu až do 28. dne, o kojence a batole: hygiena, výživa, spánek; metody podporující bio-psycho-sociální vývoj. Hračka v životě dítěte, bezpečnostní prvky v péči o dítě. Pečující osoba o dítě – mateřská a rodičovská dovolená. Au-pair, jesle a mateřská škola.

7. Charakteristika somatického vývoje jedince v období druhého dětství

Mladší starší školní věk, hlavní fyzické změny, faktory ovlivňující nástup puberty, hormonální řízení puberty, pubertální růstový výšvih, sekundární pohlavní znaky.

8. Charakteristika období dospělosti

Adolescence (ukotvení biologického vývoje), dospělost – jednotlivé fáze, typické somatické a psychické markery. Rizika rozvoje neinfekčních epidemií.

9. Charakteristika období stáří a podpora aktivního stárnutí

Příčiny stárnutí. Involuční somatické a psychické změny. Polymorbidita seniorů. Problematika latentní podvýživy seniorů. Sociální izolace. Aktivizační metody v období stáří (pohybová a mentální aktivizace).

10. Význam a metody určování biologického věku u dětí; faktory ovlivňující růst a vývoj dítěte, sekulární trend

Vztah biologického a chronologického věku, metody diagnostiky biologického věku u dětí a jejich praktické využití. Působení genetických a environmentálních faktorů. Zákonitosti tělesného růstu. Vymezení pojmu sekulární trend, teorie a příčiny sekulárního trendu, sekulární akcelerace, pozitivní a negativní sekulární trend.

11. Metody a výzkum fyzické antropologie a jejich praktické využití

Antropometrie, rozdělení metod, antropometrické zásady, antropometrické body, indexy, praktický význam antropometrie. Organizace a význam antropologických výzkumů. Druhy antropologických výzkumů, způsob provádění měření, plánování výzkumu, základní postupy při antropometrickém měření, přehled antropologických výzkumů u nás.

12. Hodnocení a analýza tělesného složení; typologie – hodnocení tělesné stavby a variability člověka

Současné modely tělesného složení, přehled biofyzikálních a biochemických metod, antropometrické metody, BMI, WHR, metody měření kožních řas, Matiegkova metoda. Konstituční typ, funkční typ, přehled typologických škol, typologie podle adaptace Heath-Carter, praktické využití typologie.

13. Onemocnění dětského věku

Pravidelné lékařské prohlídky dítěte od narození. Běžné dětské nemoci – spalničky, zarděnky, příušnice, plané neštovice aj. Systém očkování dětí v ČR – povinné, pravidelné očkování, nadstandardní.

14. Nejčastější choroby dýchacího systému v dětském věku

Záněty dutiny nosní, vedlejších nosních dutin, záněty hltanu, hrtanu. Záněty dolních dýchacích cest, záněty plic, průduškové astma, mukoviscidóza – symptomatologie, diagnostika, terapie, možné komplikace, případná prevence. Postup první pomoci při astmatickém záchvatu a otoku epiglottis.

15. Nejčastější choroby trávicího systému v dětském věku

Onemocnění zubů, onemocnění dutiny ústní, onemocnění žaludku, nemoci střev, průjmová onemocnění, obstipace, malabsorpční syndromy, parazitární onemocnění, onemocnění žláz trávicího ústrojí, celiakie – symptomatologie, diagnostika, terapie, možné komplikace, případná prevence. Postup první pomoci při akutní apendicitidě, ledvinové a žlučnickové kolice, aj.

16. Vybrané choroby nervové soustavy v dětském věku

Zánětlivá onemocnění – meningitida, encefalitida; lehká mozková dysfunkce, resp. syndrom ADHD, latentní tetanie, dětská mozková obrna, epilepsie – symptomatologie, diagnostika, terapie, možné komplikace, případná prevence. Postup první pomoci při epileptickém záchvatu – petit mal, grand mal, status epilepticus, první pomoc v bezvědomí a při kvalitativních změnách vědomí.

17. Poskytování základní první pomoci

Systém PP v ČR, legislativní a etická rovina PP, obecný postup laické první pomoci, telefonní čísla tísňových linek a způsob vedení hovoru, vyšetření základních životních funkcí, obnovování vitálních funkcí – kardiopulmonální resuscitace.

18. Problematika první pomoci náhlých úrazových a neúrazových stavů u dětí

Příčiny, diagnostika a postup PP při poranění měkkých tkání – odřeniny, zhmožděniny, řezné a bodné rány, cizí těleso v ráně. Poranění kostí a kloubů. Krvácení – kapilární, žilní, tepenné, smíšené, krvácení z tělních otvorů, vnitřní krvácení. Šok.

19. Problematika první pomoci náhlých úrazových a neúrazových stavů u dětí

Poranění hlavy – lebky, mozku, oka, ucha, zubů. Poranění hrudníku – žeber, plic, vyražený dech. Poranění břicha – otevřené a uzavřené zranění. Poškození organismu teplem a chladem, úraz el. proudem, intoxikace, poranění zvířetem, alergická reakce, křečovitě stavy.

20. Neinfekční epidemie a jejich prevence v dětském věku

Definice, etiologie a patogeneze, prevence, vybraná onemocnění: kardiovaskulární choroby na aterosklerotickém podkladě, metabolická onemocnění – diabetes mellitus, obezita a její komplikace, metabolický syndrom, nádorová onemocnění, zubní kaz, aj. První pomoc při hypo a hyperglykemických stavech.

21. Domácí péče jako součást moderního systému zdravotní a sociální péče

Definice domácí péče, poslání, cíle, pozitiva domácí péče, formy domácí péče, zákonné normy a právní předpisy, členové multidisciplinárního týmu.

22. Hospicová péče jako integrovaná forma zdravotní, sociální a psychologické péče

Umírání a smrt v minulosti, potřeby umírajících a jejich blízkých. Fáze procesu umírání, principy paliativní péče, práva umírajících a terminálně nemocných. Základní myšlenka hospicové péče, typy hospicové péče. Problematika eutanazie.

23. Poskytování péče nemocným v domácím prostředí s ohledem na uspokojování jejich potřeb

Bio-psycho-sociálně-spirituální potřeby nemocných, možné projevy nesaturovaných potřeb. Úprava pokoje pro nemocné, lůžko pro nemocné. Osobní hygiena nemocných. Sledování a hodnocení základních vitálních funkcí. Problematika bolesti a její zvládnutí v domácím prostředí.

24. Charakteristika bezpečnostního systému České republiky a Integrovaný záchranný systém

Chování pedagoga v případě mimořádné události při zabezpečení ochrany dětí ve škole nebo při akcích organizovaných školským zařízením

Bezpečnostní systém – ústřední, hlavní, územní, výkonné a další prvky bezpečnostního systému. Integrovaný záchranný systém – základní složky IZS, koordinace činnosti složek IZS. Co dělat, když bude nařízena evakuace ve škole při vzniku mimořádné události, tísňové volání, kde získat informace o mimořádné události, zabezpečení přesunu osob na komunikacích při mimořádné události.

25. Mimořádné události a chování v případě mimořádné události a hygienické aspekty mimořádných událostí

Klasifikace mimořádných událostí, mimořádné události vyvolané přírodními vlivy a vyvolané činností člověka. Obecné zásady chování při vzniku mimořádných událostí, varovné signály a jejich význam, činnost při evakuaci. Bojové biologické prostředky – bioterorismus. Základní pravidla chování při povodních.

Výchova ke zdraví se zaměřením na vzdělávání

Státní závěrečná zkouška z odborného základu a didaktiky výchovy ke zdraví

INSTITUCIONÁLNÍ AKREDITACE

OKRUH PSYCHOSOCIÁLNÍCH DISCIPLÍN

1. Podstata současné sociální politiky

Charakteristika, význam a cíle sociální politiky státu. Cílová populace sociální politiky, rizikové skupiny v současné společnosti. Sociální suverenity, její zdroje. Práva člověka v rámci sociálně politických opatření. Funkce sociální politiky. Sociální události.

2. Aktivní a pasivní sociální politika

Charakteristika a příklady aktivní a pasivní sociální politiky. Kvalitativní a kvantitativní stránka sociální politiky. Nejvýznamnější principy sociální politiky. Objekty a subjekty sociální politiky. Nástroje sociální politiky, podmínky při jejich využívání.

3. Charakteristika vzdělávací politiky

Charakteristika, cíle vzdělávací politika. Cílová populace vzdělávací politiky. Základní terminologie – vzdělání, vzdělávání. Právo na vzdělání. Funkce vzdělání. Kvalifikace a její prvky. Nejvýznamnější principy vzdělávací politiky. Demokratizace ve vzdělávání.

4. Charakteristika politiky zaměstnanosti

Charakteristika, cíle a cílová populace politiky zaměstnanosti. Aktivní a pasivní politika zaměstnanosti. Právo na práci. Nástroje politiky zaměstnanosti, funkce Úřadů práce. Problém nezaměstnanosti. Skupiny obyvatelstva ohrožené nezaměstnaností.

5. Koncepce zdravotní politiky

Charakteristika a cíle zdravotní politiky státu. Cílová populace zdravotní politiky, rizikové skupiny v této oblasti. Definice zdraví. Právo na zdraví. Dostupnost zdravotní péče, typy dostupnosti. Dávky a služby poskytované občanům s ohledem na zdravotní znevýhodnění.

6. Problematika demografie obyvatelstva

Základní terminologie (demografie, obyvatelstvo, reprodukce, pohyb obyvatelstva). Demografická struktura obyvatelstva. Charakteristika a funkce domácnosti, typy domácností. Demografické prameny. Demografické události a procesy, jejich charakteristika a proměny.

7. Koncepce populační politiky a jejích typů

Druhy demografického chování obyvatelstva. Význam, cílová populace a cíle populační politiky. Typy a nástroje populační politiky. Opatření populační politiky v ČR. Významné populační teorie, jejich podstata. Populační klima, jeho charakteristika a proměny.

8. Problematika rodiny a rodinných prostředí

Charakteristika rodiny a manželství. Typologie rodin dle různých kritérií. Varianty partnerského soužití. Funkce rodiny, jejich poruchy. Autoři zabývající se problematikou rodiny. Socializace, socializační činitelé. Typologie rodinných prostředí, vliv na dítě.

9. Problematika práv dítěte, dodržování a porušování práv dětí, sociální pomoc

Úmluva o právech dítěte. Charta práv dítěte. Sociálně právní ochrana dětí a mládeže. Činnost Oddělení sociálně právní ochrany dětí. Depistáž. Možnosti státu i nestátního sektoru v rámci pomoci rodinám a dětem. Nadace, poradenství, poradenské telefonní linky.

10. Děti v obtížných životních situacích, sociální práce s rodinou

Problém domácího násilí, možnosti řešení. Problematika ohrožených dětí. Krizová centra, domy pro matky s dětmi. Situace dítěte v krizi. Otázka sanace rodiny, možnosti a účinnost sociální práce se členy rodiny. Možnosti nestátního sektoru v rámci pomoci v krizové situaci.

11. Obecné základy rodinného práva

Pojem a předmět rodinného práva, principy rodinného práva, právní úprava, rodinně právní vztahy.

12. Manželství a příbuzenství

Vznik manželství, neplatnost a neexistence manželství, vzájemná práva a povinnosti manželů, zánik manželství. Pojem příbuzenství, vyživovací povinnost mezi příbuznými, registrované partnerství).

13. Vztahy rodičů k dětem; ochrana práv dětí jinými osobami než rodiči

Rodičovská zodpovědnost, určení rodičovství, vyživovací povinnost, osvojení. Opatrovnictví, poručenství, ústavní výchova, ochranná výchova).

14. Předmět vývojové psychologie, psychický vývoj a vývojová změna, determinace psychického vývoje, vývojové zákonitosti

Čím se zabývá vývojová psychologie, vývojová změna a druhy vývojových změn (biologické, kognitivní, emocionální a psychosociální), mechanismy zrání a učení, environmentální a nativistické koncepce determinace vývoje. Vývojové zákonitosti – např. zákon individuálního průběhu vývoje, vývojové retardace, zákon nerovnoměrnosti ve vývoji aj.

15. Periodizace psychického vývoje, přístupy, význam

Vývojová etapa a vývojová změna, vývojová periodizace, charakteristika různých přístupů k vývojové periodizaci – např. Příhoda, Piaget, Erikson, Freud.

16. Charakteristika raných etap psychického vývoje jedince

Období prenatalní a perinatální (přístupy k narození dítěte – např. Odent, Kitzingerová, Leboyer), charakteristika vývojového období novorozence (motorika, poznávací procesy, socializace), vývoj v období kojeneckém (vývoj motorický, kognitivní, emoční a sociální, základní psychické potřeby).

17. Charakteristika vývojového období batolete a zvláštnosti dětské psychiky

Vývoj motoriky, poznávacích procesů, emoční a sociální vývoj batolete. Zvláštnosti dětské psychiky (egocentrismus, negativismus, eidetismus aj.), charakteristika a popis zvláštností dětské psychiky a příklady projevů těchto zvláštností v prožívání a chování dítěte.

18. Vývojové změny a jejich charakteristika v období předškolního věku

Vývoj motoriky, poznávacích procesů, emoční a sociální vývoj v předškolním věku, význam hry. Dětská kresba a její vývoj, počátek dětského kreslení a stadia vývoje dětské kresby, kresba postavy. Význam a využití dětské kresby.

19. Problematika připravenosti dítěte pro vstup do školy

Vysvětlení pojmu školní zralosti a připravenosti. Kritéria školní zralosti a jejich charakteristika (tělesná, kognitivní, emoční a sociální zralost). Znaky školní nezralosti, dopady zařazení nezralého dítěte do školy.

20. Vstup dítěte do školy, vývojová charakteristika dítěte v mladším školním věku

Význam vstupu dítěte do školy, adaptace na školní podmínky, předpoklady úspěšného zaškolení. Tělesný vývoj a vývoj motoriky, vývoj poznávacích procesů, emocionální vývoj a socializace dítěte v mladším školním věku.

21. Vývojové změny a jejich charakteristika v období prepuberty a puberty

Časové vymezení, diskrepance tělesného a psychického vývoje, sekulární akcelerace. Tělesné, kognitivní, emoční a sociální změny v prepubertě. Tělesné, kognitivní, emoční a sociální změny v pubertě. Subkultura dospívajících.

22. Vývojové změny a jejich charakteristika v období adolescence. Metody vývojové psychologie

Časové vymezení adolescence, tělesné, kognitivní, emoční a sociální změny, identita, nezávislost a autonomie. Profesionální orientace a vstup do dospělosti. Metody vývojové psychologie – transversální a longitudinální přístup, anamnestický a katamnestický přístup, příklady.

23. Psychologie zdraví a salutogeneze – osobnostní předpoklady v prožívání zdraví

Hlavní charakteristiky psychologie zdraví, bio-psycho-sociální přístup ke zdraví – nemoci. Vysvětlení pojmu salutogeneze, individuální předpoklady pro dobré zdraví: např. LOC – locus of control, vnitřní a vnější; SOC – sense of coherence (srozumitelnost, smysluplnost, zvládnutelnost); nezdolnost v pojetí hardiness (schopnost řídit a kontrolovat dění; oddanost tomu, co dělám; zátěž jako výzva); vnímaná osobní zdatnost (self-efficacy). Smysl života, optimismus a naučený optimismus.

24. Psychosomatické hledisko v pohledu na zdraví a nemoc

Psychoneuroimunologie – propojení psychiky, mozkové činnosti, imunity. Vztah imunitního systému, sociálních situací a psychických jevů. Vliv situačních faktorů na zdraví a nemoc: sociální opora (definice; makroúroveň, mezoúroveň, mikroúroveň; poskytovaná a přijímaná; očekávaná aj). Chování jednotlivých psychosomatických typů – A, B, C.

25. Vliv situačních faktorů na zdraví – nemoc

Sociální opora v širším smyslu, její poskytování druhými lidmi člověku, který se nachází v zátěžové situaci – nárazník proti nemocem – Buffering efekt.

Výchova ke zdraví se zaměřením na vzdělávání
Státní závěrečná zkouška z **odborného základu a didaktiky výchovy ke zdraví**

INSTITUCIONÁLNÍ AKREDITACE

OKRUH DISCIPLÍN DIDAKTIKY VÝCHOVY KE ZDRAVÍ

1. Problematika podpory zdraví a výchovy ke zdraví ve strategických a koncepčních dokumentech MŠMT

System vzdělávání v ČR dle klasifikace ISCED; Strategie vzdělávací politiky ČR do roku 2030+ s akcentem na podporu zdraví a výchovu ke zdraví. Celospolečenský význam vzdělávání v oblasti výchovy ke zdraví.

2. Problematika podpory zdraví a výchovy ke zdraví v kurikulárním dokumentu „Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání“

Analýza cílů, klíčových kompetencí, vzdělávacích oblastí a vzdělávací nabídky (event. dalších komponent kurikula RVP PV) s ohledem na ukotvení problematiky podpory zdraví a výchovy ke zdraví.

3. Problematika podpory zdraví a výchovy ke zdraví v kurikulárním dokumentu „Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání“

Struktura RVP ZV, analýza cílů, klíčových kompetencí, vzdělávacích oblastí s ohledem na ukotvení problematiky podpory zdraví a výchovy ke zdraví (v obecném přehledu).

4. Problematika podpory zdraví a výchovy ke zdraví v kurikulárním dokumentu „Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání“

Detailní akcent na 1. st. – vzdělávací oblast a vzdělávací obor Člověk a jeho svět – poslání vzdělávací oblasti, očekávané výstupy, učivo s ohledem na ukotvení problematiky podpory zdraví a výchovy ke zdraví.

5. Problematika podpory zdraví a výchovy ke zdraví v kurikulárním dokumentu „Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání“

Detailní akcent na 2. st. – vzdělávací oblast Člověk a zdraví a vzdělávací obor Výchova ke zdraví – cíle a poslání; očekávané výstupy vzdělávacího oboru Výchova ke zdraví; učivo – stěžejní tematické okruhy učiva; alokovaná časová dotace atp.

6. Problematika podpory zdraví a výchovy ke zdraví v kurikulárním dokumentu „Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání“

Průřezová témata RVP ZV a jejich možnost implementace do vzdělávacího oboru Výchova ke zdraví.

7. Problematika podpory zdraví a výchovy ke zdraví v kurikulárním dokumentu „Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání“

Horizontální přesah podpory zdraví a výchovy ke zdraví napříč RVP ZV, možnosti mezipředmětových vztahů vzdělávacích oblastí a oborů směrem ke vzdělávacímu oboru Výchova ke zdraví.

8. Význam vzdělávání v oblasti výchovy ke zdraví v rámci povinného vzdělávání

Důvody pro implementaci vzdělávací oblasti Člověk a zdraví (a vzdělávacího oboru Výchova ke zdraví) do ISCED 1 a ISCED 2. Geneze očekávaných výstupů a učiva od vzniku RVP ZV přes jednotlivé revidované verze (2007, 2010, 2013, 2016, 2017 až po aktuální znění) z hlediska obsahu a didaktické transformace obsahu.

9. Standardy pro základní vzdělávání – Výchova ke zdraví

Charakteristika doporučeného dokumentu MŠMT pro potřeby edukační reality nižšího sekundárního vzdělávání; poslání a význam dokumentu směrem ke garantované minimální úrovni poskytovaného vzdělání v oblasti výchovy ke zdraví; charakteristika jednotlivých komponent dokumentu – indikátory a ilustrativní úlohy pro jednotlivé očekávané výstupy.

10. Metodické komentáře a úlohy ke standardům pro základní vzdělávání – Výchova ke zdraví

Poslání dokumentu pro edukační realitu nižšího sekundárního vzdělávání a jeho vztah ke Standardům pro základní vzdělávání – Výchova ke zdraví; charakteristika základních atributů dokumentu (zejména specifika jednotlivých očekávaných výstupů VZ a tematických okruhů, ilustrativní úlohy na třech úrovních obtížnosti a komentovaná řešení ilustrativních úloh).

11. Problematika podpory zdraví a výchovy ke zdraví v kurikulárním dokumentu „Rámcový vzdělávací program pro gymnaziální vzdělávání“

Analýza cílů, klíčových kompetencí, vzdělávacích oblastí s ohledem na ukotvení problematiky podpory zdraví a výchovy ke zdraví (v obecném přehledu). Vzdělávací oblast Člověk a zdraví a vzdělávací obor Výchova ke zdraví – cíle a poslání; očekávané výstupy vzdělávacího oboru Výchova ke zdraví; učivo – stěžejní tematické okruhy učiva; průřezová témata a jejich možnost implementace do vzdělávací oblasti Člověk a zdraví.

12. Problematika podpory zdraví a výchovy ke zdraví v kurikulárních dokumentech „Rámcové vzdělávací programy pro střední odborné vzdělávání“

Analýza cílů, klíčových kompetencí, vzdělávacích oblastí s ohledem na ukotvení problematiky podpory zdraví a výchovy ke zdraví (v obecném přehledu). Vzdělávací oblast Vzdělávání pro zdraví v rámci všeobecného vzdělávacího rámce – poslání vzdělávacího rámce, vzdělávací výsledky, učivo.

13. Transversální přesah problematiky podpory zdraví a výchovy ke zdraví v kurikulárních dokumentech

Shrnutí elementárních informací o ukotvení problematiky podpory zdraví a výchovy ke zdraví v kurikulárních dokumentech od RVP PV, přes PRV ZV až po RVP GV a RVP SOV. Význam kontinuity vzdělávání výchovy ke zdraví od ISCED 0 až po ISCED 3, tedy od preprimárního, přes primární až po nižší a vyšší sekundární vzdělávání.

14. Školní vzdělávací programy s akcentem na implementaci vzdělávacího oboru Výchova ke zdraví

Příklady vybraných Školních vzdělávacích programů – implementace vzdělávacího oboru Výchova ke zdraví jako samostatného vyučovacího předmětu či integrace s jinými vyučovacími předměty; časová dotace; tematický plán učiva; projekty k podpoře zdraví a výchově ke zdraví atp.

15. Projektová a implementovaná úroveň kurikula vzdělávacího oboru *Výchova ke zdraví* v pedagogických výzkumech

Stěžejní výzkumy kurikula v rámci projektové a implementační úrovně kurikula vzdělávacího oboru *Výchova ke zdraví*, *výchova ke zdraví* v šetřeních České školní inspekce.

16. Horizontální přesah tématu *výchovy ke zdraví – výživa a zdraví* napříč kurikulárním dokumentem RVP ZV

Ukotvení tématu v očekávaných výstupech a učiva vzdělávacího oboru *Výchova ke zdraví* v aktuální verzi Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání; návaznost na výstupy z 1. st., přesah k průřezovým tématům v rámci 2. st. ZŠ, mezipředmětové vztahy k vybranému tématu; ukotvení vybraného tématu VZ v dokumentu Standardy pro základní vzdělávání – *Výchova ke zdraví* a v dokumentu Metodické komentáře a úlohy ke standardům pro základní vzdělávání – *Výchova ke zdraví*.

17. Horizontální přesah tématu *výchovy ke zdraví – prevence závislostního chování* napříč kurikulárním dokumentem RVP ZV

Ukotvení tématu v očekávaných výstupech a učiva vzdělávacího oboru *Výchova ke zdraví* v aktuální verzi Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání; návaznost na výstupy z 1. st., přesah k průřezovým tématům v rámci 2. st. ZŠ, mezipředmětové vztahy k vybranému tématu; ukotvení vybraného tématu VZ v dokumentu Standardy pro základní vzdělávání – *Výchova ke zdraví* a v dokumentu Metodické komentáře a úlohy ke standardům pro základní vzdělávání – *Výchova ke zdraví*.

18. Horizontální přesah tématu *výchovy ke zdraví – sexuální-reprodukční zdraví* napříč kurikulárním dokumentem RVP ZV

Ukotvení tématu v očekávaných výstupech a učiva vzdělávacího oboru *Výchova ke zdraví* v aktuální verzi Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání; návaznost na výstupy z 1. st., přesah k průřezovým tématům v rámci 2. st. ZŠ, mezipředmětové vztahy k vybranému tématu; ukotvení vybraného tématu VZ v dokumentu Standardy pro základní vzdělávání – *Výchova ke zdraví* a v dokumentu Metodické komentáře a úlohy ke standardům pro základní vzdělávání – *Výchova ke zdraví*.

19. Horizontální přesah tématu *výchovy ke zdraví – ochrana obyvatel za mimořádných událostí* napříč kurikulárním dokumentem RVP ZV

Ukotvení tématu v očekávaných výstupech a učiva vzdělávacího oboru *Výchova ke zdraví* v aktuální verzi Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání; návaznost na výstupy z 1. st., přesah k průřezovým tématům v rámci 2. st. ZŠ, mezipředmětové vztahy k vybranému tématu; ukotvení vybraného tématu VZ v dokumentu Standardy pro základní vzdělávání – *Výchova ke zdraví* a v dokumentu Metodické komentáře a úlohy ke standardům pro základní vzdělávání – *Výchova ke zdraví*.

20. Horizontální přesah tématu výchovy ke zdraví – *dopravní výchova napříč* kurikulárním dokumentem RVP ZV

Ukotvení tématu v očekávaných výstupech a učiva vzdělávacího oboru Výchova ke zdraví v aktuální verzi Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání; návaznost na výstupy z 1. st., přesah k průřezovým tématům v rámci 2. st. ZŠ, mezipředmětové vztahy k vybranému tématu; ukotvení vybraného tématu VZ v dokumentu Standardy pro základní vzdělávání – Výchova ke zdraví a v dokumentu Metodické komentáře a úlohy ke standardům pro základní vzdělávání – Výchova ke zdraví.

21. Horizontální přesah tématu výchovy ke zdraví – *vztahy mezi lidmi a formy soužití napříč* kurikulárním dokumentem RVP ZV

Ukotvení tématu v očekávaných výstupech a učiva vzdělávacího oboru Výchova ke zdraví v aktuální verzi Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání; návaznost na výstupy z 1. st., přesah k průřezovým tématům v rámci 2. st. ZŠ, mezipředmětové vztahy k vybranému tématu; ukotvení vybraného tématu VZ v dokumentu Standardy pro základní vzdělávání – Výchova ke zdraví a v dokumentu Metodické komentáře a úlohy ke standardům pro základní vzdělávání – Výchova ke zdraví.

22. Horizontální přesah tématu výchovy ke zdraví – *denní režim, prevence stresu a relaxace* napříč kurikulárním dokumentem RVP ZV

Ukotvení tématu v očekávaných výstupech a učiva vzdělávacího oboru Výchova ke zdraví v aktuální verzi Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání; návaznost na výstupy z 1. st., přesah k průřezovým tématům v rámci 2. st. ZŠ, mezipředmětové vztahy k vybranému tématu; ukotvení vybraného tématu VZ v dokumentu Standardy pro základní vzdělávání – Výchova ke zdraví a v dokumentu Metodické komentáře a úlohy ke standardům pro základní vzdělávání – Výchova ke zdraví.

23. Horizontální přesah tématu výchovy ke zdraví – *komunikace, riziková komunikace, manipulace* napříč kurikulárním dokumentem RVP ZV

Ukotvení tématu v očekávaných výstupech a učiva vzdělávacího oboru Výchova ke zdraví v aktuální verzi Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání; návaznost na výstupy z 1. st., přesah k průřezovým tématům v rámci 2. st. ZŠ, mezipředmětové vztahy k vybranému tématu; ukotvení vybraného tématu VZ v dokumentu Standardy pro základní vzdělávání – Výchova ke zdraví a v dokumentu Metodické komentáře a úlohy ke standardům pro základní vzdělávání – Výchova ke zdraví.

24. Horizontální přesah tématu výchovy ke zdraví – *zdraví, aktivní a odpovědný přístup ke zdraví a životnímu stylu napříč* kurikulárním dokumentem RVP ZV

Ukotvení tématu v očekávaných výstupech a učiva vzdělávacího oboru Výchova ke zdraví v aktuální verzi Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání; návaznost na výstupy z 1. st., přesah k průřezovým tématům v rámci 2. st. ZŠ, mezipředmětové vztahy k vybranému tématu; ukotvení vybraného tématu VZ v dokumentu Standardy pro základní vzdělávání – Výchova ke zdraví a v dokumentu Metodické komentáře a úlohy ke standardům pro základní vzdělávání – Výchova ke zdraví.

25. Horizontální přesah tématu výchovy ke zdraví – *prevence infekčních a neinfekčních onemocnění* napříč kurikulárním dokumentem RVP ZV

Ukotvení tématu v očekávaných výstupech a učiva vzdělávacího oboru Výchova ke zdraví v aktuální verzi Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání; návaznost na výstupy z 1. st., přesah k průřezovým tématům v rámci 2. st. ZŠ, mezipředmětové vztahy k vybranému tématu; ukotvení vybraného tématu VZ v dokumentu Standardy pro základní vzdělávání – Výchova ke zdraví a v dokumentu Metodické komentáře a úlohy ke standardům pro základní vzdělávání – Výchova ke zdraví.

Součástí dílčího okruhu SZZ z didaktiky výchovy ke zdraví je rozprava nad portfoliem studenta – aplikace programu ve vzdělávání.

Ke zkoušce z Odborného základu a didaktiky výchovy ke zdraví – maior/minor je student povinen příslušné komisi odevzdat seznam prostudované literatury.

III. Zkouška z pedagogiky a základů psychologie – maior

Tato část SZZ je v gesci Ústavu pedagogiky a sociálních studií.

Doporučujeme sledovat aktuální informace k SZZ na webu tohoto pracoviště.

- Vědní obor pedagogika. Historický vývoj pedagogiky jako vědy. Předmět pedagogiky, její funkce a etapy vývoje. Přístupy k systému pedagogických disciplín. Vztah pedagogiky k ostatním vědám. Vztah pedagogické teorie a praxe. Aktuální problémy a otázky pedagogiky.
- Základy kvantitativně a kvalitativně orientovaného výzkumu v pedagogice (základní charakteristiky obou přístupů, jejich porovnání, klady, zápory).
- Metody kvantitativně a kvalitativně orientovaného výzkumu v pedagogice (základní charakteristika vybraných metod a jejich použití).
- Faktory formování lidského jedince – biologické faktory, prostředí, výchova. Pedagogická teleologie – cíle výchovy v různých pedagogických koncepcích. Funkce výchovných cílů, jejich třídění a struktura.
- Analýza výchovného procesu – etapy výchovného procesu, výchovné zásady, efektivita výchovného procesu.
- Základy statistiky v pedagogicky orientovaných výzkumech (výběr prvků do výzkumného vzorku, měření v pedagogickém výzkumu a typy proměnných).
- Systém českých kurikulárních dokumentů. Vysvětlení pojmů: klíčové kompetence, odborné kompetence, vzdělávací oblast, průřezové téma, profil absolventa.
- Osobnost učitele a vychovatele. Požadavky kladené na osobnost učitele a vychovatele, společenská úloha učitele a vychovatele, aktuální problémy pedagogické profese. Kázeň a autorita ve výchově. Možnosti reflexe a sebereflexe a problematika syndromu vyhoření u pedagogických pracovníků.
- Osobnost vychovávaného jedince a její individualita. Vychovatelnost a vzdělavatelnost člověka. Interakce vychovatele a vychovávaného. Výchovná práce s jedinci se specifickými potřebami, problematika integrace.
- Pedagogická komunikace (verbální, neverbální, činem). Paralingvistické projevy a komunikace ve výuce. Bariéry v pedagogické komunikaci. Asertivita.
- Nejběžnější postupy zpracování dat v pedagogických výzkumech (četnosti, grafická znázornění, charakteristiky polohy, směrodatná odchylka).
- Problematika rizikového chování z pedagogického hlediska. Systém prevence. Syndrom týraného, zanedbávaného a zneužívaného dítěte z pedagogického hlediska.
- Klíčové kompetence v RVP. Struktura a vlastnosti výukových cílů. Učební úlohy a jejich funkce ve výuce.
- Metody výuky a jejich klasifikace. Materiální didaktické prostředky a hlediska jejich výběru.
- Organizační formy výuky a jejich třídění. Výhody a nevýhody jednotlivých forem výuky.
- Stávající trendy vzdělávací politiky ČR (analýza stěžejních dokumentů).
- Význam ISCED, objasnění základního třídění podle úrovně vzdělávání (k jednotlivým úrovním přiřaďte odpovídající druhy českých škol). Školská soustava v ČR (zřizovatelé škol a školských zařízení).
- Charakteristika základních trendů proměn výchovy v historickém kontextu dobových paradigmat (pojetí člověka a výchovy, cíle výchovy). Odrazy dobových konceptů výchovy v současné době.
- Předmět zkoumání v psychologii, základní pojmy (prožívání, chování, psychické procesy a stavy, introspekce, osobní konstrukty a mentální reprezentace). Systém

psychologických věd.

- Přehled základních psychologických směrů – psychoanalýza, behaviorismus, humanistická psychologie, kognitivní psychologie, gestalt psychologie, transpersonální psychologie a představitelé jednotlivých směrů.
- Psychologická charakteristika osobnosti (univerzální znaky), determinace lidské psychiky (biologická, sociálně-kulturní a duchovní – Frankl, psychologický determinismus, nativistické a environmentální teorie). Přístupy ke studiu osobnosti (biologický, experimentální, psychometrický, sociální).
- Poznávací procesy a jejich charakteristika – čítí a vnímání, představy a fantazie, paměť.
- Poznávací procesy a jejich charakteristika – pozornost a vědomí, myšlení a inteligence.
- Temperament, přehled základních temperamentových typologií a možnosti jejich praktického využití (např. Kretschmer, Spranger, Eysenck, Pavlov, Jung). Emotivita a temperament.
- Oblast citů a jejich význam v životě. Dělení a vlastnosti citů, fyziologie citů, pojem emoční inteligence (Goleman). Emoce a motivace.
- Vývojová psychologie a její předmět, determinace psychického vývoje člověka, pojem vývojové změny, klasifikace vývojových změn. Zrání a učení.
- Metody vývojové psychologie – výzkumné přístupy (průřezový a longitudinální přístup), metody vývojové psychologické diagnostiky.
- Vývojová periodizace, příklady vývojových periodizací (Příhodova biopsychologická, Eriksonova psychosociální, Piagetova kognitivní, Freudova psychoanalytická).
- Zvláštnosti dětské psychiky – sugestibilita, labilita, egocentrismus, expresivní a adaptivní chování, negativismus, eidetismus, konkretismus, personifikace a jejich projevy.
- Psychologická charakteristika raných etap vývoje – prenatální období (rodičovské postoje, nechtěné děti, FAS, smyslové vnímání), perinatální období (Nikolajev, Odent, Kitzingerová, Leboyer aj.), novorozenecké období (motorika, kognitivní vývoj, emoce, sociální vývoj).
- Psychologická charakteristika raných etap vývoje – kojeneček (psychické potřeby, vývoj motoriky, vývoj kognitivních funkcí, emoční a sociální vývoj), batole (vývoj motoriky, kognitivní vývoj, emocionální a sociální vývoj, separační reakce).
- Psychologická charakteristika předškolního věku (vývoj motoriky, kognitivní vývoj, emocionální a sociální vývoj), dětská kresba.
- Vstup dítěte do školy, připravenost dítěte pro vstup do školy – školní zralost (fyzická, kognitivní, emoční a sociální).
- Psychologická charakteristika mladšího školního věku (vývoj tělesný, kognitivní, emoční a sociální vývoj, učení a práce).
- Psychologická charakteristika období dospívání – prepuberta, puberta (tělesné změny, kognitivní, emocionální a sociální vývoj).
- Psychologická charakteristika období dospívání – adolescence (identita, kognitivní, emocionální a sociální vývoj).
- Socializace, formy socializace a její činitelé. Sociální učení. Sociální postoje. Struktura, zjišťování, utváření a možnosti změny. Stereotypy a předsudky.
- Sociální a interpersonální percepce, interakce a komunikace. Činitelé formování dojmu o jiné osobě. Obecné chyby v interpersonální percepci. Základní principy verbální a neverbální komunikace.
- Jedinec v sociální skupině. Znaky a klasifikace sociálních skupin. Struktura a dynamika malé sociální skupiny